

D.G.V.

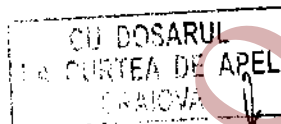

MINISTERUL FINANTELOR

Directia Generală Juridică
Nr.16731/ 29 .07.2022

A314
2022
108

02. AUG. 2022

TRIBUNALUL DOLJ - SECȚIA I CIVILĂ

adresa: str. Brestei nr.12
Craiova, județul Dolj
Dosar nr.5090/63/2017

DOMNULE PREȘEDINTE,

STATUL ROMÂN PRIN MINISTERUL FINANTELOR, cu sediul în București, B-dul Libertății nr.16, sector 5, cod fiscal nr.4221306, cont bancar RO76TREZZ3A54500059170020X deschis la A.T.C.P.M.B legal reprezentat, în temeiul art.466 și următoarele din Codul de procedură civilă, formulează, în termen legal, prezentul

APEL

împotriva Sentinței civile nr.548/27.09.2021 și a încheierii din data de 05.07.2022, pronunțate de Tribunalul Dolj în dosarul nr.5090/63/2017, prin care vă solicităm să dispuneți admiterea apelului, schimbarea în parte a sentinței civile, în sensul respingerii în tot a cererii de chemare în judecată formulată de reclamantul Niță Cristian Marius.

În fapt, prin acțiunea adresată instanței de judecată, reclamantul Niță Cristian Marius, a chemat în judecată *pârâtul* Statul Român prin Ministerul Finanțelor, solicitând instanței, ca prin hotărârea pe care o va pronunța să dispună obligarea pârâtului la plata sumei de:

- 1.000 euro pentru fiecare zi petrecută în detenție în perioada 06.06.2000 - 25.04.2001, respectiv suma totală de 324.000 euro, plătită în lei la cursul de schimb al Băncii Naționale a României de la data efectuării plății, pentru un număr de 324 zile de detenție, cu titlu de daune morale pentru arestare și detenție ilegală;
- 2.000.000 euro, plătită în lei la cursul de schimb al Băncii Naționale a României de la data efectuării plății, cu titlu de daune morale pentru suferințele fizice și psihice suportate prin arestarea ilegală, pentru prejudiciul de imagine și sănătate personală și a familiei sale, cauzat de arestarea și reținerea ilegală, precum și pentru tratamente inumane și degradante aplicate pe durata reținerii în Penitenciarele Brăila, Jilava și Colibași și pentru durata excesivă de peste 17 ani și jumătate a procesului penal în care a fost implicat;
- 1.660.481 USD, plătită în lei la cursul de schimb al Băncii Naționale a României de la data efectuării plății, cu titlu de daune interese materiale, reprezentând dividendele nerealizate până la 31.12.2000, în calitate de asociat unic și administrator al SC MULTIROM CONSULTPREST SRL - Deva, din contractele de vânzare-cumpărare distilat de vid nr.DV 01/24.03.2000 și, respectiv contractul de prestări servicii (procesare) nr.49/24.03.2000;
- 78.375 USD, în echivalent lei la cursul de schimb al BNR la data efectivă a plății, cu titlu de daune interese materiale reprezentând dividende nerealizate la 31.12.2000, în calitate de asociat unic și administrator al SC MULTIROM CONSULTPREST SRL, prin contractul de asociere nr.103/05.06.2000 și vânzarea la export a chereștelei obținute din procesarea a 2000 mc material lemnos;

- 55.000 euro daune materiale, cauzate de desele deplasări la diverse instanțe din țară, ce au implicat cheltuieli cu combustibil, cazare, masă, onorarii avocați.

Prin Sentința civilă nr.548/27.09.2021, pronunțată în dosarul nr.5090/63/2017 Tribunalul Dolj a admis în parte cererea de chemare în judecată formulată de reclamant și a obligat pârâtul Statul Român prin Ministerul Finanțelor la plata sumei de 2.000.000 USD, la cursul BNR la data plății efective, reprezentând daune morale și suma de 1.552.559 USD, la cursul BNR la data plății efective, reprezentând daune materiale. De asemenea, a obligat pârâtul la plata către reclamant a sumei de 5.300 lei reprezentând cheltuieli de judecată.

Ulterior, prin Încheierea din data de 05.07.2022 Tribunalul Dolj a dispus, la cererea reclamantului Niță Cristian Marius, îndreptarea erorii materiale strecurate în dispozitivul sentinței civile nr.548/27.09.2021, în sensul că se va mențina corect moneda în EURO a daunelor morale în cuantum de 2.000.000, și nu în USD, astfel cum eronat a fost consemnat în dispozitiv.

MOTIVE DE APEL

I.În primul rând, înțelegem să criticăm soluția instanței de fond sub aspectul admiterii acțiunii reclamantului în ceea ce privește acordarea daunelor morale în cuantum de 2.000.000 euro.

Tribunalul Dolj pentru a pronunța soluția de mai sus, s-a raportat la Decizia Curții Constituționale nr.136/03.03.2021 publicată în Monitorul Oficial la data de 12.05.2021. Însă, subliniem următoarele aspecte:

Potrivit art.9 alin.5 din Codul de procedură penală **"Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile legii"**.

Conform dispozițiilor art.31 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, cu modificările și completările ulterioare: **"În caz de admitere a excepției, Curtea se va pronunța și asupra constituționalității altor prevederi din actul atacat, de care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate prevederile menționate în sesizare"**.

Or, prin Decizia nr.136/2021, Curtea Constituțională a constatat că fiind neconstituționale doar dispozițiile art.539 din Codul de procedură penală, iar nu și prevederile art.9 alin.(5) din Partea generală a aceluiași cod, ce au un conținut identic.

Mai mult decât atât, arătăm că în jurisprudența sa până la decizia pronunțată în prezenta cauză, chiar Curtea Constituțională a constatat, că procedura reparării pagubei materiale și a daunei morale în caz de privare nelegală de libertate este o procedură specială, cuprinsă în Codul de procedură penală, care vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate (Decizia nr. 179 din 29 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 21 aprilie 2016, paragraful 22).

Învederăm faptul că, în conformitate cu prevederile art.22 alin.2 din Codul de procedură civilă **"Judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale"**.

Într-adevăr, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii din momentul publicării, însă instanța de judecată în baza principiului rolului activ al judecătorului, trebuia să analizeze cauza sub toate aspectele.

Prin urmare, întrucât dispozițiile art.9 alin.5 din Codul de procedură penală sunt constituționale, apreciem că instanța de fond, în mod greșit s-a raportat doar la Decizia Curții Constituționale nr.136/2021.

În continuare arătăm că, prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199 din data de 5 martie 2018, chiar Curtea Constituțională a statuat că, în materie penală, există "o răspundere civilă obiectivă a statului pentru eroare judiciară săvârșită în condițiile art.538 și 539 din Codul de procedură penală" (paragraful 216). De asemenea, prin decizia citată (paragraful 217), Curtea a constatat că "noțiunea de eroare judiciară, astfel cum este normativizată în art.52 alin. (3) din Constituție, este o noțiune autonomă, ea trebuind interpretată atât în litera, cât și în spiritul Constituției".

De asemenea, Curtea a reținut și că "textul constituțional al art.52 alin. (3) din Constituție a lăsat în marja de apreciere a legiuitorului configurarea unei soluții legislative care să facă aplicabile prevederile art.52 alin.(3) din Constituție.

Tot prin decizia mai sus menționată, Curtea a statuat că noțiunea de eroare judiciară presupune o abatere de o anumită gravitate de la interpretarea și aplicarea normelor legale, indiferent că sunt de procedură sau substanțiale, dar care produce consecințe grave asupra drepturilor și libertăților fundamentale și că sfera noțiunii de eroare judiciară în materie penală acoperă atât dispozițiile art.538, cât și pe cele ale art.539 din Codul de procedură penală.

Astfel, întrucât Constituția reprezintă cel mai important izvor de drept, ea fiind fundamentul întregului sistem juridic, iar prin sintagma "în condițiile legii" - folosită în dispozițiile art.52 alin.(3) fraza a doua, așa cum am arătat mai sus, Constituția a lăsat și lasă la opțiunea legiuitorului stabilirea condițiilor procedurale în care dreptul la reparație poate fi exercitat, apreciem că instanța de fond în mod greșit a făcut aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr.136/2021, considerentele acestei decizii nefiind suficiente pentru a da dreptul reclamantului la reparație, din moment ce mecanismul concret de valorificare a acestui drept fundamental este reglementat prin lege organică.

Or, așa cum am arătat mai sus, potrivit art.9 alin.5 din Codul de procedură penală *"Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile legii"*.

Prin urmare, în acest context, apreciem că instanța de fond trebuia să aibă în vedere jurisprudența CEDO (cauza Nolkenbockhoff contra Germaniei), prin care Curtea a statuat că nicio clauză din Convenție nu dă acuzatului un drept la reparație pentru detenție provizorie legală, nici chiar în ipoteza închiderii urmăririi penale angajate împotriva persoanei.

Totodată, așa cum s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului (cauza Brogan ș.a. împotriva Regatului Unit), măsura preventivă poate să nu fie urmată de un act de inculpare și, cu toate acestea, ea să nu fie considerată nelegală.

Bănuiala plauzibilă de a fi săvârșit o infracțiune, de care se ține seama la luarea unei măsuri preventive, nu se identifică cu finalizarea procesului penal, indiferent de

soluția pronunțată, ci semnifică existența unor fapte sau informații apte să convingă un observator obiectiv că este posibil ca persoana în cauză să fi săvârșit infracțiunea.

De exemplu, în cauza Varga contra României, reținerea sau arestarea preventivă este considerată legală fără a fi necesar ca faptele care ar putea da naștere unei bănueți legitime să fie de același nivel cu cele necesare pentru a justifica o condamnare sau chiar a formula o acuzație împotriva unei persoane.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa, interpretând dispozițiile art.5 paragraful 1 din Convenție, a stabilit că faptele care dau naștere la bănuiele care justifică arestarea persoanei în cauză nu trebuie să fie de același nivel ca acelea necesare pentru justificarea unei condamnări sau chiar pentru a fundamenta o anumită acuzație; acestea au a fi probate în faza ulterioară a urmăririi penale angajate împotriva persoanei reținute. Absența inculpării sau a trimiterii în judecată a acestei persoane nu presupune, în mod necesar, că o privare de libertate pentru existența unor bănueți legitime de săvârșire a unei infracțiuni nu ar fi conformă scopului dispozițiilor art.5 paragraful 1 lit. c); existența acestui scop trebuie privită independent de realizarea lui, pentru că textul discutat nu impune ca poliția sau autoritatea care dispune arestarea să fi adunat probe suficiente pentru a formula o acuzație completă, sau în momentul arestării, sau pe timpul reținerii provizorii, care este limitată în timp (cauza Murray contra Regatului Unit).

Totodată, jurisprudența CEDO a arătat că nelegalitatea trebuie demonstrată și trebuie să rezulte în mod clar din încălcări determinate ale legii. Astfel, dreptul la despăgubiri nu a fost recunoscut atunci când, de pildă: s-a observat că, în hotărârea de achitare, s-a menționat expres că măsura arestării preventive a fost prelungită în cursul urmăririi penale și menținută în cursul judecății, în condițiile prevăzute de lege; din actele dosarului penal rezulta că legalitatea măsurii privative de libertate a fost verificată de către instanțele de judecată, până la momentul înlocuirii sale cu o măsură mai ușoară, iar considerentele pentru care s-a dispus înlocuirea arestului preventiv nu au avut în vedere caracterul nelegal al măsurii; la data privării de libertate, măsura arestării preventive a fost luată de instanța penală, ulterior prelungită de către aceleași instanțe și confirmată prin respingerea căilor de atac declarate; luarea măsurii arestării preventive era justificată de necesitatea finalizării cercetării penale, de sustragerea de la urmărire penală a reclamantului; în raport cu complexitatea cauzei, existau probe sau indicii temeinice în sensul că inculpatul a săvârșit fapta penală pentru care a fost cercetat, iar lăsarea sa în libertate prezenta pericol pentru ordinea publică; modalitatea de desfășurare a activității infracționale justifica această măsură.

Învederăm faptul că, dreptul la libertate și la siguranță prevăzut de art.5 din Convenție, deși este un drept fundamental și inalienabil, nu are caracter absolut.

Convenția însăși reglementează situațiile de excepție, legitime, legale și obiectiv determinate, în care acest drept poate cunoaște anumite limitări.

Reglementarea situațiilor de excepție în care o persoană poate fi lipsită de libertate a avut în vedere obiectivul esențial al art.5, astfel cum reiese și din formularea textului, cum a fost interpretat și în practica CEDO, acela ca lipsirea de libertate să nu fie arbitrară, adică ilegală.

Astfel, condiția legalității reținerii și arestării preventive este esențială pentru a se constata incidența cazului de excepție prevăzut de art.5 paragraful 1 lit.c) din Convenție.

Legalitatea măsurii de lipsire de libertate este determinată de respectarea garanțiilor procesuale reglementate în paragrafele 2,3 și 4 ale aceluiași art.5, garanții care în speță au fost respectate, acestea fiind reglementate și de dreptul intern, respectiv de Codul de procedură penală.

Faptul că s-a dispus achitarea reclamantului nu conduce automat la ideea că măsura reținerii și a arestului preventiv ar fi fost nelegale.

De altfel, în cursul procesului penal instanțele judecătorești, prin mai multe încheieri - apreciind asupra aceluiași probe ca și Parchetul - au considerat că există suficiente indicii care să justifice luarea unor măsuri preventive în ceea ce îl privește pe intimatul-reclamant. Prin urmare, instanțele de judecată au considerat că, din probele administrate până la acel moment (al luării măsurii), pe de o parte existau suficiente date care indicau săvârșirea unor fapte penale, iar pe de altă parte se impuneau a fi luate măsuri preventive în interesul cercetării penale.

În acest sens, important de reținut este faptul că achitarea reclamantului nu dovedește faptul că măsurile preventive privative de libertate ar fi fost nelegale.

Așa cum am arătat, bănuiala plauzibilă de a fi săvârșită o infracțiune, de care se ține seama la luarea unei măsuri preventive, nu se identifică cu deznodământul procesului penal, indiferent de soluția acestuia, ci semnifică existența unor fapte sau informații apte să convingă un observator obiectiv că este plauzibil ca persoana în cauză să fi săvârșit infracțiunea.

Instanța de fond, analizând cererea reclamantului de acordare a daunelor morale, reține că "problematika daunelor morale este una extrem de volatilă. În lipsa unor reglementări riguroase, de tip barem/punctaj, judecătorul are o deplină libertate în stabilirea cuantumului daunelor morale, acesta hotărând în echitate, adică după regulile nescrise ale propriilor sale percepții asupra dimensiunii suferințelor la care subiectul de drept ce solicită astfel de reparații pecuniare a fost supus într-o situație concretă, cum este cazul în speță cel al privării nedrepte de libertate a reclamantului Niță Cristian Marius."

Instanța este vădit părtinitoare în analiza cererii de acordare a daunelor morale, apreciind că reclamantul "a suferit în mod real o adevărată tortură psihică, un șoc psiho-emoțional inimaginabil, în condițiile în care acesta s-a trezit că este arestat, exact ca celebrul personaj kafkian, Josef K., fiind acuzat de săvârșirea unor infracțiuni de o extremă gravitate (asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni, constituire a unui grup infracțional organizat și înșelăciune, pentru care pedepsele erau foarte mari, de 20 de ani), fapte penale despre care nu a avut niciodată reprezentarea că le-ar fi putut săvârși sau de care ar fi putut fi învinuit, măsura arestării preventive dispusă în privința sa frizând absurdul, în contextul în care acesta nu făcuse nimic altceva decât să sesizeze organele de cercetare penală, prin plângere penală formulată împotriva reprezentantului legal al societății comerciale ce emisesse filele CEC fără disponibil bancar."

De asemenea, în argumentarea soluției de acordare a daunelor morale instanța reține și că reclamantul a fost internat în perioada 01 - 09.08.2001 la Spitalul Neuropsihiatric din Zam, cu diagnosticul de "tulburare depresivă reactivă severă cu idei de suicid".

Însă, în această perioadă Niță Cristian Marius se afla deja în stare de libertate, de la data de 25.04.2001, astfel încât este îndoielnic ca intenția de suicid să mai fie

generată de condițiile din penitenciar sau de presiunea psihică exercitată asupra sa de organele judiciare.

Toate aceste documente medicale ar fi trebuit corelate cu opinia unui specialist sau/ și a medicului curant. Dovada unor afecțiuni medicale dobândite de intimat ca urmare a măsurilor dispuse în cauza penală sau agravarea unor preexistente se face cu înscrisuri și în baza unui raport medico-legal care poate proba o eventuală legătură de cauzalitate. În speță, nefiind aduse astfel de dovezi, considerăm că declarațiile de martor și documentele medicale depuse, pe care instanța le-a interpretat în mod subiectiv, sunt insuficiente în a contura un eventual prejudiciu moral derivând din afectarea stării de sănătate.

Referitor la cele reținute de instanța de fond, respectiv că "ulterior eliberării sale, ca urmare a numeroaselor articole de presă, atât din presa locală, cât și centrală prin care s-a mediatizat și comentat îndelung și în amănunt acel caz penal, institutul de presa scrisă "mafia petrolului", reclamantul Niță Cristian Marius a fost supus unei profunde dezavuări publice, pierzându-și cu desăvârșire și ireversibil orice urmă de prețuire și respect în comunitatea în care trăise anterior, dar și orice urmă de credibilitate în raporturile cu partenerii săi comerciali, în cele din urmă firma sa intrând în faliment și lichidându-se tot capitalul economic și de imagine investit de acesta în societatea sa comercială, care anterior, se bucurase de atât de mult succes", nu se poate reține în sarcina Statului Român prin Ministerul Finanțelor obligația de despăgubire.

Statul român nu poate fi ținut răspunzător de mediatizarea cazului intimatului-reclamant, neavând rolul de a cenzura informațiile astfel apărute, întrucât s-ar încălca dreptul fundamental la exprimare, prevăzut și garantat de Constituția României, republicată.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră aceasta liberate în art.10 parag.1" orice persoana are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere".

Practic dacă libertatea de exprimare ar fi limitată în mod automat ori de câte ori s-ar considera ca ea ar încălca demnitatea, onoarea sau reputația unei persoane sau ar duce la defăimarea țării sau a națiunii ori ar fi contrară unei morale publice preconceptuate, atunci ea nu ar mai opera decât pentru cazurile când sunt transmise informații inofensive, general acceptate la nivel social.

În hotărârea din 8 iulie 1986 pronunțată în cazul Ligens contra Austriei, Curtea a afirmat că "libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei astfel de societăți, una dintre condițiile primordiale ale progresului acesteia și ale dezvoltării fiecăruia. Sub rezerva paragrafului 2 al art.10, ea se aplică nu numai informațiilor sau ideilor acceptate sau considerate ca inofensive sau indiferente, ci și acelor care rănesc, șochează sau îngrijorează statul sau o anumită parte a populației. Așa o cere pluralismul, toleranța și spiritul de deschidere fără de care nu există o societate democratică".

Art.30 alin.8 din Constituția României prevede faptul ca "răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusa la cunoștința publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege".

Dacă intimatul-reclamant se considera prejudiciat de informațiile publicate în presă cu referire la persoana sa, avea liberul acces la justiție în vederea angajării răspunderii celor care, prin publicarea unor informații neconforme cu adevărul ar fi depășit limitele libertății de informare.

În acest context, nu se poate aprecia că publicarea unor anumite articole în presă legate de ancheta penală desfășurată asupra intimatului ar constitui o încălcare la respectarea vieții private, întrucât, în caz contrar ar însemna ca niciodată și în nicio situație presa nu ar mai trebui să publice informații care țin de efectuarea unor acte de cercetare penală asupra unei anumite persoane.

Invocăm în acest sens, decizia de inadmisibilitate pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Tănăsoaica împotriva României*, prin care Curtea Europeană a stabilit că „protecția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenție este subordonată condiției exercitării dreptului cu bună-credință, în sensul de a comunica informații în acord cu respectarea deontologiei jurnalistice care, în cazul furnizării de informații de către terțe persoane, presupune o mai mare rigoare și o atenție deosebită înainte de publicarea informațiilor”.

Nu în ultimul rând, în Decizia nr.179/2016 -referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 539 alin. (2) din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională reține că procedura reglementată de art.539 Cod procedură penală este o procedură specială care derogă de la dreptul comun în temeiul principiului “specialia generalibus derogant”. Această procedură specială vizează exclusiv cazurile de privare nelegală de libertate, iar nu alte drepturi fundamentale ale omului, pentru a căror lezare este necesară invocarea altor temeuri de drept, precum dispozițiile art.252 și 253 din Codul civil sau art.8 din CEDO care reglementează consecințele încălcării unor drepturi personale nepatrimoniale, precum dreptul la imagine, demnitate, inclusiv dreptul la viața privată.

Cu titlu de practică judiciară invocăm și decizia civilă nr.812/23.11.2016 pronunțată de Curtea de Apel București -Secția a III-a Civilă în dosarul nr.28951/3/2015 în care se reține că “pretinsa mediatizare ca infractor a reclamantului, deși acesta beneficia de prezumția de nevinovăție instituită de art.5 indice 2 Cod procedură penală nu poate fi imputată statului sau agenților săi care au participat la desfășurarea procesului penal în care a fost implicat reclamantul, ci reprezentanților mijloacelor de informare care au difuzat știrile sub această formă. Prin urmare eventuala afectare a demnității, prestigiului, imaginii și reputației reclamantului nu este o consecință a acestui proces penal. Dimpotrivă, orice atingere adusă acestor valori prin prisma modului în care mass-media a preluat și difuzat informațiile referitoare la proces, a fost înlăturată prin pronunțarea soluției de achitare.

Concluzionând, așa cum a reținut și Înalta Curte de Casație și Justiție, “daunele morale sunt apreciate ca reprezentând atingerea adusă existenței fizice a persoanei, integrității corporale și sănătății, cinstei, demnității și onoarei, prestigiului profesional, iar pentru acordarea de despăgubiri nu este suficientă stabilirea culpei autorității, ci trebuie dovedite daunele morale suferite. Sub acest aspect, partea care solicită acordarea daunelor morale este obligată să dovedească producerea prejudiciului și legătura de cauzalitate dintre prejudiciu și fapta autorității” (Decizia nr.2356 din 20 aprilie 2011 pronunțată în recurs de Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

În opinia noastră suma acordată cu titlu de prejudiciu moral nu se justifică în condițiile în care acestea nu au fost dovedite, declarațiile martorilor fiind subiective prin prisma legăturilor de prietenie dintre aceștia și intimat și nesustținute de alte dovezi suplimentare (ex. acte medicale, expertiză medico-legală). Mai mult, după cum se poate observa, instanța de fond se erijează într-un adevărat apărător al reclamantului, hotărârea fiind o veritabilă pledoarie în favoarea acestuia (ex. "toată această stare de profundă frustrare l-a condus pe reclamant pe culmile disperării"; "șocul psiho-emoțional", "perspectiva calvarului ce urma în viața sa"; "reclamantul a fost supus unei profunde dezavuări publice").

Iar, hotărârea instanței de fond culminează cu acordarea de daune morale în cuantum de 2.000.000 euro, sumă fără precedent, acordată cu acest titlu, fără să țină cont de jurisprudența CEDO sau jurisprudența națională, ignorând cu desăvârșire situația de fapt existentă.

În motivarea acordării daunelor morale în acest cuantum exorbitant instanța reține "dacă fatalitatea acelei privări nedrepte de libertate nu s-ar fi abătut asupra sa, în mod predictibil cifra de afaceri comerciale a societății reclamantului Niță Cristian Marius ar fi fost una foarte mare, ce ar fi putut crește exponențial, astfel că și din această perspectivă suma de 2.000.000 euro, stabilită de Tribunal cu titlu de daune morale, se înfățișează ca fiind o reparație completă, justă și echitabilă".

Însă, nu se poate afirma cu atâta siguranță și fără putință de tăgadă că în mod cert societatea ar fi urmat acest curs ascendent. Se știe că în afaceri nimic nu este predictibil și o societate în prezent profitabilă peste un timp poate nu mai are același succes. Și cu atât mai mult o asemenea afirmație, venită din partea unei instanțe de judecată, care trebuie să se pronunțe pe dovezi certe, nu poate fi primită.

În ipoteza în care Onorata Instanță va aprecia că sunt anumite elemente factuale care pot contura un prejudiciu moral cauzat intimatului solicităm, cu titlu subsidiar să cenzureze cuantumul acestora prin raportare la termenii Convenției Europene a Drepturilor Omului și la criteriul echității în materia despăgubirilor morale care au în vedere necesitatea ca persoana vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, cu efecte compensatorii, dar, în același timp, despăgubirile să nu se constituie în amenzi excesive pentru autorii prejudiciului și nici venituri nejustificate pentru victime.

Astfel, rugăm Onorata Instanță să aibă în vedere sub aspectul cuantumului și jurisprudența CEDO oglindită în :

- hotărârea pronunțată în cauza *Tarău contra României*, prin care instanța europeană a apreciat că suma de 4.000 euro pentru arestare nelegală aproape 1 an de zile, reprezintă o despăgubire echitabilă, astfel că față de solicitarea reclamantei de a i se acorda suma de 200.000 euro „ținând cont de violările constatate în speță și de cererea reclamantei, Curtea, statuând în echitate, conform art. 41, consideră că este potrivit să îi acorde părții interesate 4.000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.”

- cauza *Konolos împotriva României*, hotărârea din 07 februarie 2008, apreciind-se de către instanța de contencios european ca în decursul perioadei 21 aprilie - 05 august 2002 (4 luni) arestul preventiv al reclamantului nu avea nicio bază legală, a acordat daune morale în cuantum de 3.000 euro (reclamantul solicitase 300.000 euro).

- cauza J. împotriva României, hotărârea din 16 martie 2010, pentru mai multe încălcări ale Convenției (art. 3, art. 5 alin. 3 și art. 6 alin. 2), printre care și privarea nelegală de libertate în perioada 18 noiembrie 2002 - 10 noiembrie 2003, Curtea a acordat despăgubiri în cuantum de 12.800 euro, cu titlu de prejudiciu moral (reclamantul solicitase 100.000 euro).

- cauza B. împotriva României, hotărârea din 15 martie 2011, pentru o arestare de 11 luni, Curtea a acordat 5.200 euro cu titlu de prejudiciu moral (reclamantul solicitase 5.850.038,9 euro și 8.997,3 lei).

- cauza G. împotriva României, hotărârea din 01 octombrie 2013, pentru o arestare de 2 ani, 5 luni și 5 zile, Curtea a acordat 3.000 euro pentru prejudiciul moral.

În considerarea acestor hotărâri date cu titlu exemplificativ, jurisprudența CEDO fiind mult mai amplă în această materie, solicităm, cenzurarea daunelor morale (în măsura în care se va aprecia că acestea se cuvin totuși intimatului) acordate de instanța de fond, la o sumă care să respecte criteriul echității ținând cont de faptul achitarea în sine reprezintă o satisfacție echitabilă.

Suma de 2.000.000 euro acordată cu titlu de daune morale constituie o îmbogățire fără justă cauză, fiind disproporționată, în raport de jurisprudența CEDO.

Învederăm faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizii de speță a hotărât că:

- *"Din cauza valorii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă în bani a daunelor morale nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere, raportat la elementele de fapt. Astfel, prejudiciul se localizează la nivelul valorilor personalității umane, al suferințelor fizice și psihice, principiul reparării integrale neputând avea decât un caracter aproximativ, ținând seama de natura economică a acestor daune, imposibil de echivalat bănește"* (Decizia nr.3223 din 21 mai 2010).
- *"Pentru a-și păstra caracterul de "satisfacție echitabilă", daunele morale trebuie acordate într-un cuantum care să nu le deturneze de la scopul și finalitatea prevăzute de lege, spre a nu deveni astfel un folos material injust, fără justificare causală în prejudiciul suferit și consecințele acestuia. Ca atare, despăgubirile acordate trebuie să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate cu dauna suferită, în scopul asigurării unei juste compensații a suferințelor pe care le-au îndurat sau eventual mai trebuie să le îndure terțele persoane păgubite"*. (Decizia nr.320 din 1 februarie 2018).

II. În al doilea rând înțelegem să criticăm sentința apelată și în ceea ce privește soluția de obligare a părâtului Statul Român la plata sumei de 1.552.559 USD, reprezentând daune materiale.

Și în cazul acestor cheltuieli materiale instanța s-a pronunțat în mod subiectiv, motivându-și soluția doar pe raportul de expertiză judiciară contabilă întocmit în cauză de expert contabil Martin Liliana.

Or, așa cum reiese din chiar cuprinsul raportului menționat pentru a stabili cuantumul dividendelor nerealizate de reclamant la data de 31.12.2000, în calitate de asociat unic și administrator unic al SC Multirom Consultprest SRL, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.DV/01-24.03.2000, încheiat cu FUSION INTERTRADING LTD (import) și în baza contractului de prestări servicii (procesare) nr.49/24.03.2000,

expertul, în lipsa unui minim de documente contabile (balanțe de verificare, bilanțuri, acte contabile - facturi, chitanțe, etc), a expertizat actele normative în materie, procedând la efectuarea calculelor necesare prin raportare la prețurile și randamentele rezultate din actele de la dosarul cauzei, pentru veridicitatea cărora nu își asumă răspunderea.

Deci, întreaga expertiză s-a bazat doar pe actele normative în vigoare, fără a avea în vedere actele contabile ale societății.

Dacă reclamantul nu mai deținea actele contabile expertul ar fi trebuit să depună un minim de diligențe pentru a le obține, eventual de la ANAF.

Ba mai mult, expertul își depășește atribuțiile și concluzionează cu privire la Obiectivul nr.3 stabilit de instanță că: "...având în vedere declarația reclamantului în calitate de administrator și asociat unic al SC MULTIROM CONSULTPREST SRL DEVA că nu mai este în măsură să depună alte înscrisuri, și mențiunea că în perioada detenției reclamantului societatea nu a mai desfășurat activitate (fiind înregistrate furturi la poliție), expertiza contabilă reține că societatea ar fi putut fi în situația de a avea profit și reclamantul în situația de a obține eventuale dividende prin derularea contractelor încheiate, dacă nu ar fi apărut această situație imprevizibilă de eroare judiciară, producând o vătămare gravă a drepturilor și libertăților fundamentale ale reclamantului și determinând insolvabilitatea și lichidarea societății".

Ce calitate are expertul de a susține că în cauză s-a produs o eroare judiciară aducându-se o vătămare gravă a drepturilor și libertăților fundamentale ale reclamantului și determinând insolvabilitatea și lichidarea societății? Prin această afirmație se substituie însăși instanței de judecată și face aprecieri cu depășirea atribuțiilor sale.

Cu toate acestea, instanța dă eficiență expertizei bazată pe ipoteze și, în lipsa oricăror alte acte cu care să coroboreze concluziile expertului, obligă părătul la plata unor ipotetice daune materiale, calculate doar în baza actelor normative în materie, fără a avea la bază acte contabile.

Repartizarea profitului se poate face numai după stabilirea în mod real și util a realizării acestuia. Prin realitate se înțelege realizarea lui efectivă, iar prin utilitate se înțelege ca distribuția să se facă fără a-i prejudicia pe creditorii sociali. Realitatea profitului înseamnă stabilirea sa în mod cert prin bilanțul contabil corect întocmit la sfârșitul exercitiului financiar.

Dividendele reprezintă plata profitului unei companii către acționarii ce sunt eligibili. Acestea sunt o formă de venit pasiv de care acționarii se pot bucura atâta timp cât companiile în care au decis să investească fac profit.

Indiferent ca este vorba de dividende trimestriale, anuale, lunare sau de orice alt tip, înainte de acordarea lor, în etapa de monografie, trebuie să se realizeze calculul acestora, mai exact ce sumă de bani se va oferi acționarilor sub formă de dividende.

Dividendele se distribuie în funcție de numărul de acțiuni pe care o persoană le deține în cadrul unei companii. În cazul dividendelor pentru un SRL, acționarul va obține profitul sub forma unor dividende plătite trimestrial, lunar ori anual.

Pentru distribuția dividendelor trebuie să se calculeze cât la sută din profit se va oferi acționarilor și cât la sută se va reinvesti. După aceste calcule, urmează calculul impozitelor și taxelor, iar la final calculul pentru câți bani îi revin fiecărui acționar.

Însă, din moment ce expertul nu a avut la dispoziție niciun act contabil și-a argumentat calculele pe simple ipoteze, nesuținute.

Prin procesul verbal încheiat la data de 30.03.2001 de către executorul judecătoresc Barboni Eugen în dosarul nr.2213/2000 se constată că societatea debitoare SC Multirom Consult Prest SRL nu mai funcționează din luna iunie 2000 și nu posedă bunuri pentru recuperarea sumei datorate creditorului Banca Română de Dezvoltare.

Rugăm instanța de control judiciar să observe că, de fapt, instanța de fond nici măcar nu a motivat hotărârea în ceea ce privește acordarea sumei de 1.552.559 USD reprezentând daune materiale, cu referire la această sumă fiind un singur paragraf la fila 7 din sentință, care nu are o concluzie. Cităm: "Totodată, având în vedere că, potrivit raportului de expertiză judiciară contabilă și suplimentele la acest raport, întocmite de expert-ec. Martin Liliana (fila 291 dosar vol. II), quantumul dividendelor nete realizate, ce ar fi rezultat din derularea contractului de vânzare-cumpărare nr. DV/01/24.03.2000 și a contractului de prestări servicii (procesare) nr. 49/24.03.2000, ținându-se cont de reglementările impuse de denominarea monedei naționale și de cursul de schimb valutar al USD până la data de 21.08.2018, data finalizării expertizei, se ridică la suma de 1.552.559 USD, profit pe care reclamantul Niță Cristian Marius l-ar fi obținut pentru societatea sa comercială dacă nu ar fi fost supus acelei privări nedrepte de libertate".

Însă, prejudiciul constând în nerealizarea profitului nu poate fi dovedit, în condițiile în care există posibilitatea ca societatea să nu realizeze profit chiar cu reclamantul aflat în libertate.

III. În ceea ce privește *cheltuielile de judecată* în quantum de 3.000 lei la care am fost obligați, reținându-se în sarcina noastră culpa procesuală în declanșarea prezentului litigiu, învedereăm instanței, circumstanțiat de criticile pe care le-am adus în speță acțiunii formulate de reclamantul Niță Cristian Marius, că menținerea în debit pentru orice valori pecuniare aferente instrumentării prezentului litigiu se impune a fi reformată pentru identitate de rațiune.

Potrivit art.452 din Codul de procedură civilă "*partea care pretinde cheltuieli de judecată trebuie să facă, în condițiile legii, dovada existenței și întinderii lor, cel mai târziu la data încheierii dezbaterilor asupra fondului cauzei*".

Conform dispozițiilor art.451 alin.2 din Codul de procedură civilă, așa cum am arătat și mai sus, "*instanța poate, chiar și din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul avocaților, atunci când acesta este vădit disproporționat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei ori cu activitatea desfășurată de avocat, ținând seama și de circumstanțele cauzei*".

Cheltuielile se acordă numai în măsura în care au fost dovedite. Cu toate acestea, chiar în prezența unor înscrisuri doveditoare, instanța are dreptul să cenzureze cheltuielile de judecată solicitate de către partea îndreptățită și să le acorde numai în măsura în care acestea apar drept justificate în raport de soluția pronunțată, precum și de obiectul și complexitatea cauzel.

Instanței îi revine îndatorirea de a cerceta cu atenție înscrisurile doveditoare depuse de părți, pentru a le acorda doar cheltuielile efectiv alocate pentru susținerea aceluși proces, întrucât, aceste cheltuieli au caracter de despăgubire pentru partea îndreptățită a le primi, nefiind indicat ca acestea să se transforme într-un izvor de îmbogățire fără justă cauză pentru parte.

Față de considerentele prezentate și actele normative invocate, vă rugăm să dispuneți admiterea apelului și, pe cale de consecință, modificarea în parte a sentinței nr.548/27.09.2021, pronunțată de Tribunalul Dolj în dosarul nr.5090/63/2017, în sensul respingerii în tot a cererii de chemare în judecată formulată de reclamantul Niță Cristian Marius.

În drept, ne întemeiem prezentul apel pe dispozițiile legale invocate în cuprinsul acestuia.

Probe: În temeiul art.260 din Codul de procedură civilă coroborat cu art.478 alin.(2) Cod procedură civilă, solicităm instanței să ne admită proba cu înscrisuri și refacerea probei cu expertiza contabilă având în vedere că aceasta a fost întocmită în lipsa de acte contabile, doar prin expertizarea actelor normative în materie. (a se avea în vedere Decizia nr.9/30.03.2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, referitoare la interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 470, art. 478 alin. (2) și a art. 479 alin. (2) din Codul de procedură civilă, prin raportare la art. 254 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă).

În baza art. 223 alin. 3 din Codul de procedură civilă, în caz de neprezentare solicităm judecarea cauzei și în lipsă.

În temeiul art.30 alin.1 din O.U.G. nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cererile și acțiunile Ministerului Finanțelor, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, sunt scutite de plata taxei de timbru, indiferent de obiectul acestora.

Depunem prezentul apel în două exemplare, din care unul pentru instanță și unul pentru comunicare.

Ciprian BADEA
Director General

